

**Порядок
складення відбіркового іспиту
та методика оцінювання його результатів**

I. Загальні положення

1. Відбіркового іспиту – це визначений Законом України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) етап добору на посаду судді місцевого суду (далі – добір).

2. Відбіркового іспиту проводиться Вищою кваліфікаційною комісією суддів України (далі – Комісія).

3. Метою відбіркового іспиту є перевірка рівня загальних теоретичних знань особи у сфері права, володіння нею державною мовою та особистих морально-психологічних її якостей.

4. Завданням відбіркового іспиту є виявлення осіб з достатнім для кандидата на посаду судді рівнем знань та якостей.

5. Принципами відбіркового іспиту є публічність, прозорість, відкритість, рівність умов для осіб, які беруть участь у ньому.

6. Відбіркового іспиту проводиться у формі анонімного тестування.

7. Проведення відбіркового іспиту включає такі стадії:

- 1) складення та визначення результатів анонімного тестування для перевірки рівня загальних теоретичних знань у сфері права;
- 2) складення та визначення результатів анонімного тестування для перевірки рівня володіння державною мовою;
- 3) складення та визначення результатів анонімного тестування для перевірки рівня особистих морально-психологічних якостей.

8. За результатами складення одного тестування Комісія може ухвалити рішення про допуск особи до іншого.

9. У разі допуску особи до складення відбіркового іспиту (окремих тестувань у межах нього) її участь у відповідних тестуваннях є обов'язковою.

10. Під час проведення тестувань та визначення їх результатів можуть бути присутніми як спостерігачі представники засобів масової інформації, громадських об'єднань, органів суддівського самоврядування, судді, адвокати.

Такі особи зобов'язані не пізніше ніж за п'ятнадцять днів до дати проведення іспиту повідомити Комісію про свої наміри бути присутнім на ньому, додавши до звернення документи, що підтверджують їх статус, із зазначенням контактних засобів зв'язку для погодження із Комісією порядку такого спостереження.

11. Забезпечення проведення відбіркового іспиту здійснюється уповноваженими представниками Комісії: членами Комісії, інспекторами Комісії та працівниками секретаріату Комісії.

12. Уповноважені представники Комісії несуть відповідальність за розголошення конфіденційної та службової інформації, пов'язаної із проведенням відбіркового іспиту, згідно з чинним законодавством України.

II. Організаційна підготовка до складення відбіркового іспиту

1. Організаційна підготовка до складення анонімних тестувань для перевірки рівня загальних теоретичних знань у сфері права та володіння державною мовою включає такі стадії:

- 1) розробка і затвердження програм тестувань;
- 2) розробка і затвердження тестових запитань;
- 3) затвердження бази тестових запитань;
- 4) формування тестового зошита;
- 5) тиражування тестових зошитів.

2. Програми тестувань розробляються Національною школою суддів України та затверджуються Комісією з метою визначення тематики розділів і дисциплін, на основі яких здійснюватиметься розробка тестових запитань.

3. Програма тестування оприлюднюється на офіційному веб-сайті Комісії.

4. Тестові запитання розробляються Національною школою суддів України або за завданням Комісії іншими фахівцями з дотриманням умов конфіденційності.

5. Вимоги до розробки тестового запитання:

- 1) формується державною мовою;
- 2) складається із основи (тексту запитання), ключа (тексту правильного варіанта відповіді на запитання) і трьох дистракторів (текстів неправильних варіантів відповідей на запитання);
- 3) має відповідати програмі тестування;
- 4) має відповідати когнітивному рівню, визначеному в програмі для відповідного розділу дисципліни.

6. У рамках систематичної розробки тестових запитань Національна школа суддів України:

- 1) відповідно до визначеного розділу і дисципліни програми залучає фахівців з відповідним досвідом роботи (науковці або судді у відставці);
- 2) здійснює апробацію тестових запитань під час підготовки суддів, тренінгів, заходів з підвищення кваліфікації суддів тощо;
- 3) забезпечує рецензування тестових запитань за результатами апробації;
- 4) передає до Комісії тестові запитання відповідно до визначеної Комісією форми.

7. Національна школа суддів України здійснює постійний моніторинг актуальності стану тематики розділів і дисциплін програм тестувань та переданих до Комісії тестових запитань.

8. Сукупність запитань для тестування складає відповідну базу, яка затверджується Комісією та завантажується до програмного забезпечення.

9. Основи тестових запитань за відповідним рішенням Комісії можуть бути опубліковані на її офіційному веб-сайті.

10. Формування тестового зошита для конкретного тестування здійснюється програмним забезпеченням шляхом генерації за принципом випадковості необхідної для відповідного тестування кількості запитань.

11. Тестовий зошит формується програмним забезпеченням та складається із титульної сторінки та сукупності згенерованих для нього запитань.

12. Тестовий зошит анонімного тестування для перевірки рівня загальних теоретичних знань у сфері права містить 100 запитань.

13. Тестовий зошит анонімного тестування для перевірки рівня володіння державною мовою містить 40 запитань.

14. Тестовий зошит затверджується Комісією та може мати до п'яти його варіантів.

15. Забезпечення тиражування тестових зошитів здійснюється Комісією з дотриманням умов конфіденційності.

16. Тестові зошити після їх тиражування підлягають закриттю у сейф-пакети, у яких вони зберігаються до початку складення відповідного анонімного тестування.

17. Факти тиражування тестових зошитів та їх закриття до сейф-пакетів посвідчуються відповідним актом.

18. Анонімне тестування для перевірки рівня особистих морально-психологічних якостей проводиться відповідно до методики, затвердженої рішенням Комісії.

III. Порядок складення відбіркового іспиту

1. Відбіркового іспиту мають право складати особи, допущені до нього на підставі рішення Комісії.

2. Умови подання документів та допуску до добору і відбіркового іспиту кандидатів на посаду судді місцевого суду визначаються Комісією.

3. Повідомлення про дату, час і місце складення відбіркового іспиту (анонімних тестувань у рамках відбіркового іспиту) розміщується на офіційному веб-сайті Комісії не пізніше як за десять днів до визначеної дати.

4. Особа, допущена до відбіркового іспиту повинна своєчасно з'явитися в день, час і місце, визначені Комісією для складення відповідних тестувань, і мати при собі документ, що посвідчує її особу та громадянство України для подальшого проходження процедури реєстрації.

Особа, яка під час реєстрації не пред'явила документа, визначеного в абзаці першому цього пункту, до складення тестування не допускається.

5. Під час реєстрації уповноважені представники Комісії:

1) перевіряють відповідність особи, яка з'явилася для складення тестування, документу, що посвідчує її особу та громадянство України;

2) перевіряють відповідність прізвища, ім'я, по батькові та дати народження особи, яка з'явилася для складення тестування, із інформацією про допущених до нього учасників;

3) під підпис учасника тестування видає індивідуальну картку.

6. Для складення тестування його учасник забезпечується кодом, який безпосередньо у його присутності генерується програмним забезпеченням та вноситься уповноваженим представником Комісії до виданої учаснику індивідуальної картки.

7. Неявка учасника на тестування не перешкоджає проведенню відбіркового іспиту.

8. Якщо особа запізнилася на тестування, вона має право пройти реєстрацію та скласти анонімне тестування в межах відведеного для цього часу.

Додатковий час у такому випадку не надається.

9. Складення анонімних тестувань для перевірки рівня загальних теоретичних знань у сфері права та володіння державною мовою здійснюється на паперових носіях.

За рішенням Комісії складення відповідних тестувань може здійснюватися із використанням програмного забезпечення.

10. Для складення тестування його учасники забезпечуються екзаменаційними матеріалами: тестовим зошитом, бланком відповідей і чистими аркушами паперу для власних записів.

11. Перед початком тестування уповноважені представники ознайомлюють його учасників із тривалістю та правилами його складення.

12. Тривалість складення тестувань:

1) анонімне тестування для перевірки рівня загальних теоретичних знань у сфері права – 180 хвилин;

2) анонімне тестування для перевірки рівня володіння державною мовою – 60 хвилин.

Тривалість анонімного тестування для перевірки рівня особистих морально-психологічних якостей визначається методикою його проведення, затвердженою рішенням Комісії.

13. Правила складення відбіркового іспиту:

13.1. Учасник має право на:

1) належні та безпечні умови складення тестуванні;

2) ввічливе та неупереджене ставлення до себе;

3) розміщення на столі води та ліків;

4) використання тестового зошита для будь-яких зручних для нього записів;

5) дострокову здачу екзаменаційних матеріалів, але не пізніше як за 15 хвилин до завершення тестування;

6) присутність під час розкриття сейф-пакетів із тестовими зошитами;

7) посвідчення факту закриття сейф-пакетів;

8) присутність під час закриття та розкриття сейф-пакетів із бланками відповідей;

9) присутність під час перевірки бланків відповідей у місці демонстрації їх результатів (за наявності такої можливості);

13.2. Учаснику під час тестування забороняється:

- 1) порушувати дисципліну та загальноприйняті правила поведінки;
- 2) складати тестування до та після оголошень про його початок та закінчення відповідно;
- 3) залишати місце складення тестування без дозволу та супроводу уповноважених представників;
- 4) складати тестування у верхньому одязі та головних уборах, мати при собі сумки, портфелі тощо;
- 5) використовувати будь-які джерела інформації на паперових або електронних носіях;
- 6) користуватися фото-, аудіо- відео- та іншими засобами для запису, відтворення та приймання-передавання інформації, зокрема мобільними телефонами, електронними книжками тощо;
- 7) мати на столі будь-які речі, окрім екзаменаційних матеріалів, індивідуальної картки, води, ліків та документа, який посвідчує його особу та громадянство України;
- 8) спілкуватися з іншими учасниками, зокрема отримувати від них чи передавати їм інформацію, складати тестування замість них;
- 9) копіювати або порушувати цілісність тестового зошита та бланка відповідей;
- 10) проставляти у бланку відповідей будь-які позначки, символи, літери, слова, які не передбачені ним та/або дозволяють ідентифікувати особу;
- 11) робити виправлення у бланку відповідей;
- 12) замінювати бланк відповідей після оголошення про початок складення тестування;
- 13) виносити екзаменаційні матеріали з приміщення;
- 14) здавати екзаменаційні матеріали пізніше ніж за 15 хвилин до завершення тестування;
- 15) проносити до приміщення небезпечні предмети та речовини, що можуть створити загрозу життю та здоров'ю інших осіб, які перебувають у місці проведення відбіркового іспиту, а також предмети, які можуть заважати проведенню іспиту.

13.3. Учасник зобов'язаний:

- 1) ввічливо ставитися до уповноважених представників, спостерігачів та інших учасників тестування;
- 2) слідувати вказівкам і вимогам уповноважених представників;
- 3) на час складення тестування помістити особисті речі за їх наявності до призначеного для цього пакета;
- 4) мати на столі документ, який посвідчує його особу та громадянство України;
- 5) після завершення часу, відведеного для тестування, здати усі отримані ним екзаменаційні матеріали у порядку черговості, визначеної уповноваженими представниками Комісії;
- 6) не порушувати правила складення відбіркового іспиту.

14. Контроль за дотриманням порядку складення відбіркового іспиту здійснюється уповноваженими представниками Комісії.

15. Факт порушення порядку складення відбіркового іспиту фіксується у протоколі реєстрації порушень, який може бути підставою для припинення участі особи у доборі на підставі відповідного рішення Комісії.

16. При складенні тестування його учасник повинен заповнити у бланку відповідей згенерований для нього код, номер варіанта тесту, який він буде складати, а також правильні, на його думку, варіанти відповідей на запитання.

17. Правильність заповнення бланку відповідей є обов'язком учасника тестування.

18. Учасник іспиту має право відмовитися від складення тестування протягом часу, відведеного для цього.

Факт відмови від складення тестування фіксується відповідним актом.

19. Після ознайомлення із правилами складення тестування уповноважені представники пропонують учасникам тестування пересвідчитися у цілісності сейф-пакетів із тестовими зошитами та відкрити їх.

У разі відсутності учасників тестування, які виявили бажання відкрити сейф-пакети із тестовими зошитами, їх відкриття здійснюють уповноважені представники.

20. Після відкриття сейф-пакетів із тестовими зошитами уповноважені представники роздають екзаменаційні матеріали.

21. Оголошення про початок складення тестування здійснюється після отримання екзаменаційних матеріалів усіма учасниками тестування.

22. Після завершення часу, відведеного для тестування, уповноважені представники оголошують про його закінчення та збирають екзаменаційні матеріали.

23. Бланки відповідей запаковуються уповноваженими представниками до сейф-пакета, про що ними складається відповідний акт.

Такий сейф-пакет посвідчується останнім учасником іспиту, який здав екзаменаційні матеріали, та/або іншим учасником спиту, який виявив бажання це зробити.

24. У разі виникнення під час складення тестування позаштатної ситуації уповноважені представники складають відповідний акт.

25. Протоколи реєстрації порушень, акти відмови від складення тестування та акти позаштатних ситуацій є предметом дослідження Комісією під час визначення результатів тестування.

26. Особливості порядку проведення анонімного тестування для перевірки рівня особистих морально-психологічних якостей визначаються затвердженою Комісією методикою.

IV. Методика оцінювання результатів відбіркового іспиту

1. Результати відбіркового іспиту встановлюються шляхом визначення оцінок показників:

1) рівень загальних теоретичних знань у сфері права;

- 2) рівень володіння державною мовою;
- 3) рівень особистих морально-психологічних якостей.

2. Методом визначення результатів відбіркового іспиту є анонімне тестування.

3. Засобами визначення результатів відбіркового іспиту є:

- 1) анонімне тестування для перевірки рівня загальних теоретичних знань у сфері права;
- 2) анонімне тестування для перевірки рівня володіння державною мовою;
- 3) анонімне тестування для перевірки рівня особистих морально-психологічних якостей.

4. Оцінювання показників відбіркового іспиту:

- 1) рівень загальних теоретичних знань у сфері права – 100 балів;
- 2) рівень володіння державною мовою – 40 балів;
- 3) рівень особистих морально-психологічних якостей – низький/ середній/ високий.

5. Оцінка рівня загальних теоретичних знань у сфері права та володіння державною мовою визначається відповідно до кількості набраних кандидатом тестових балів.

6. Тестовий бал встановлюється для кожного тестування окремо шляхом додавання наданих кандидатом правильних відповідей на запитання відповідного варіанта тестового зошита.

7. Методика обрахунку тестового бала:

- 1) правильна відповідь на одне тестове запитання – 1 бал;
- 2) неправильна відповідь на одне тестове запитання – 0 балів;
- 3) ненадання відповіді на одне тестове запитання – 0 балів;
- 4) надання двох і більше відповідей на одне тестове запитання – 0 балів;
- 5) незазначення кандидатом номера варіанта тестового зошита – 0 балів за відповідне тестування.

8. За результатами складення анонімного тестування для перевірки рівня загальних теоретичних знань у сфері права та анонімного тестування для перевірки рівня володіння державною мовою Комісія визначає прохідний бал з урахуванням прогнозованої кількості вакантних посад.

9. Прохідний бал для відповідного тестування визначається Комісією із урахуванням прогнозованої кількості вакантних посад та не може бути нижчим:

- 1) за анонімне тестування для перевірки рівня загальних теоретичних знань у сфері права – 75 балів.
- 2) за анонімне тестування для перевірки рівня володіння державною мовою – 30 балів.

10. Оцінка рівня особистих морально-психологічних якостей визначається методикою його проведення, яка затверджується рішенням Комісії.

Успішними для зазначеного тестування є оцінки «середній» і «високий», де оцінка «середній» є такою, що відповідає меті добору.

11. Максимально можливий бал відбіркового іспиту – 140.

V. Визначення результатів відбіркового іспиту

1. Визначення результатів відбіркового іспиту здійснюється на підставі результатів перевірки складених анонімних тестувань.

2. Перевірка результатів анонімного тестування проводиться у присутності його учасників.

3. Стадії перевірки результатів анонімного тестування:

- 1) відкриття сейф-пакетів із бланками відповідей його учасників;
- 2) сканування бланків відповідей та їх завантаження до програмного забезпечення;
- 3) опрацювання бланків відповідей;
- 4) демонстрація результатів;
- 5) закриття сейф-пакетів із бланками відповідей його учасників.

4. Опрацювання бланків відповідей анонімного тестування проводиться програмним забезпеченням, у якому на момент його проведення відсутня інформація про згенеровані для учасників індивідуальні коди.

5. При опрацюванні бланків відповідей анонімного тестування здійснюється:

- 1) перевірка відповідності бланка формі, затвердженій Комісією;
- 2) розпізнавання зазначених у бланку індивідуального коду, номера варіанта та відповідей на запитання;
- 3) обрахунок тестового бала.

6. Декодування (персоналізація) анонімних результатів тестування здійснюється після завершення їх перевірки.

7. Результати анонімного тестування для перевірки рівня особистих морально-психологічних якостей визначаються відповідно до методики, що затверджується Комісією.

8. Результати анонімного тестування затверджуються Комісією.

При затвердженні цих результатів Комісія вирішує питання щодо бланків відповідей, які програмним забезпеченням не вдалося розпізнати (за наявності таких).

9. Результати анонімного тестування оприлюднюються на офіційному веб-сайті Комісії не пізніше наступного робочого дня після перевірки робіт усіх його учасників.

10. За результатами складення одного тестування Комісія може ухвалити рішення про допуск особи до іншого або припинення участі особи у відбіркового іспиті.

11. Рішення Комісії про припинення участі особи у відбіркового іспиті може бути ухвалено у таких випадках:

- 1) неявки особи на тестування;
- 2) недопуску особи до складення тестування, зокрема у зв'язку із ненабранням нею прохідного і вище для відповідного тестування бала;
- 3) відмови особи від складення тестування;
- 4) не розпізнавання програмним забезпеченням бланка відповідей особи;

- 5) не виявлення програмним забезпеченням бланка відповідей зі згенерованим для учасника відповідного тестування індивідуальним кодом;
- 6) допущення особою порушення порядку складення відбіркового іспиту, яке рішенням Комісії визнано істотним.

12. Після перевірки результатів усіх складених у межах відбіркового іспиту тестувань Комісія визначає прохідний бал та його результати.

13. Прохідний бал відбіркового іспиту визначається з урахуванням прогнозованої кількості вакантних посад та не може бути нижчим таких оцінок:

- 1) за анонімне тестування для перевірки рівня загальних теоретичних знань у сфері права – 75 балів;
- 2) за анонімне тестування для перевірки рівня володіння державною мовою – 30 балів;
- 3) за анонімне тестування для перевірки рівня особистих морально-психологічних якостей – «середній».

14. Результати відбіркового іспиту визначаються на основі рейтингу його учасників за сукупністю оцінок тестувань.

У разі однакової позиції за рейтингом перевага надається учаснику, який набрав більшу кількість балів за анонімне тестування для перевірки рівня загальних теоретичних знань у сфері права, а за однакової кількості таких балів – учаснику, який має трирічний і більше стаж роботи на посаді помічника судді.

За однакових результатів в учасників, які мають трирічний і більше стаж роботи на посаді помічника судді, перевага надається учаснику, який має більший стаж роботи на відповідній посаді.

У разі якщо учасники не мають трирічного стажу роботи на посаді помічника судді, перевага надається учаснику, який має більший стаж професійної діяльності у сфері права.

15. Результати відбіркового іспиту оприлюднюються на офіційному веб-сайті Комісії не пізніше наступного дня після їх визначення.

16. За результатами відбіркового іспиту Комісія ухвалює попереднє рішення про допуск осіб до наступного етапу добору та/або рішення про припинення участі осіб у доборі.

17. Попереднє рішення Комісії про допуск до наступного визначеного Законом етапу добору ухвалюється стосовно осіб, які успішно склали відбіркового іспит (отримали прохідний і вищий бал), і оприлюднюється на офіційному веб-сайті Комісії.

18. Рішення Комісії про припинення участі особи у доборі за результатами відбіркового іспиту ухвалюється у разі:

- 1) ухвалення Комісією рішення про припинення участі особи у складенні відбіркового іспиту;
- 2) особа за результатами відбіркового іспиту набрала нижчий за прохідний бал.